

Ricard Viñes, el pianista que feia viatjar la música.

Situació d'aprenentatge.

Curs (nivell educatiu):

Cicle Mitjà d'Educació Primària (3r–4t).

Àrea / àmbit

Educació artística – Música.

Àrees vinculades: Llengua catalana i coneixement del medi.

Durada total:

5 sessions de 45 minuts.

1. DESCRIPCIÓ (context + repte)

Context:

L'alumnat descobreix figures culturals del territori que han contribuït a fer conèixer la música arreu del món. Ricard Viñes, pianista lleidatà del segle XX, va interpretar i difondre les obres de compositors com Debussy o Ravel.

A través d'aquest projecte, els alumnes es posaran a la pell d'investigadors i artistes per conèixer qui era, què feia i com la seva música connectava persones i emocions.

Repte:

Com podem donar a conèixer a l'escola qui va ser Ricard Viñes i la seva aportació al món de la música?

2. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LES ÀREES

Àrea	Competències específiques
Educació artística (música)	1. Escoltar, comprendre i analitzar músiques de diferents èpoques i estils. 2. Expressar-se musicalment amb la veu, el cos i instruments. 3. Participar en projectes musicals col·lectius.
Llengua catalana	1. Cercar i comunicar informació sobre una figura rellevant de l'entorn.
Coneixement del medi	1. Reconèixer elements del patrimoni cultural i artístic de l'entorn.

3. COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competència transversal	Competències específiques
Competència ciutadana	Valorar el patrimoni cultural local i respectar la diversitat artística.
Competència personal, social i d'aprendre a aprendre	Organitzar informació, treballar en equip i autoregular l'aprenentatge.
Competència digital	Utilitzar fonts digitals per a la recerca i elaboració de materials audiovisuals.

4. OBJECTIUS D'APRENTATGE I CRITERIS D'AVUACIÓ

Objectius d'aprenentatge

1. Investigar aspectes rellevants de la vida i obra de Ricard Viñes.
2. Escoltar i analitzar fragments musicals per identificar característiques i emocions.
3. Expressar-se de manera creativa a partir de la música (amb instruments, veu o moviment).
4. Elaborar una producció col·lectiva per compartir amb la comunitat educativa.

Criteris d'avaluació

1. Selecciona i comunica informació rellevant sobre Ricard Viñes i el context històric.
2. Mostra interès i atenció en l'audició de peces musicals i en reconeix elements bàsics (tempo, intensitat, caràcter).
3. Expressa idees i emocions a través de creacions musicals o plàstiques.
4. Participa activament i respectuosament en la preparació del producte final.

5. SABERS

Saber	Àrea
Biografies de músics i artistes del context cultural català.	Coneixement del medi / Música
Audició i anàlisi de músiques d'èpoques i estils diversos.	Música
Recursos d'expressió musical (ritme, melodia, dinàmica).	Música
Ús de les TIC per a la recerca i la difusió cultural.	Competència digital
Produccions artístiques col·lectives i presentacions públiques.	Educació artística

6. DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Metodologia: Aprendre basat en projectes, treball cooperatiu i expressió artística.

Estratègies: Treball per racons (recerca, escolta, expressió corporal i plàstica).

Agrupaments: Gran grup (presentacions), petit grup (tallers), individual (dibuix o recerca curta).

Materials:

- Conte *El pianista que feia volar la música*.
- Teclat, piano o App *Piano o Simply Piano*
- Video *How does a Grand Piano work?*
<https://www.youtube.com/watch?v=NDvS2V7HbnY> Es pot escollir l'idioma de l'àudio de la locució.
- Àudios de l'entorn Ricard Viñes.
- Mots encreuats.
- Cartolina, colors, pintures i/o ceres.
- Projector.

7. ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVUACIÓ

Inicials – Què en sé?

Sessió 1. Qui era Ricard Vinyes?

- Presentem a Ricard Viñes llegint el Conte *El pianista que feia viatjar les notes*.
- Escoltem un fragment breu d'una peça seva.
- Qüestionari *Ricard Viñes: On va néixer? Quin instrument tocava? Per què fou important? Digues el nom de dos amics compositors francesos que tingué en la seva etapa a París.*

Desenvolupament – Què estic aprenent?

Sessió 2. Descubrim el piano

- Veiem imatges del piano, teclat en directe, imatges i/o vídeo *El piano por dentro* (<https://www.youtube.com/watch?v=uXPht8SGNek>),
- Presentació en pptx (*El Piano per a nens*).
- Observem i escoltem les tecles blanques i negres, comptar-les i veure com fan sons diferents.

- Qüestionari *El piano*: Quants anys fa que es va inventar?, Qui el va inventar?, De quina família és?, Quantes tecles té?, En quins estils s'utilitza?, Per què és l'instrument més utilitzat pels compositors?

Síntesi – Què he après de nou?

Sessió 3. Pintem la música de l'entorn Viñes

- Audició de fragments musicals de l'entorn Viñes.
- Dibuixem lliurement què els fa sentir la música que escoltem (colors, formes, personatges).
- Exposició: Quadres Musicals *Ricard Viñes i el seu entorn* a l'aula.

Aplicació – Com sé que ho he après?

Sessió 4. Passatemps i redacció

- Llegim el Conte *El pianista que feia viatjar les notes*.
- Apuntem i retenim les paraules escrites en negreta.
- Resolem l'exercici de mots encreuats.
- Escribim una breu redacció titulada *El viatge musical de Ricard Viñes* a partir de les respostes dels qüestionaris de les sessions 1 i 2.

Sessió 5. Mostra i Premi

- Presentació pública del producte final: Exposició dels Quadres musicals i de les redaccions a altres grups o famílies mentre sona de fons música de l'entorn Viñes.
- Es vota el millor *Quadre Musical* i la millor redacció. Premiem als guanyadors amb dos entrades del concert que fa l'orquestra Julià Carbonell de les Terres de Lleida en commemoració del 150 aniversari del naixement de Ricard Viñes a l'Auditori Enric Granados.

8. VECTORS D'APRENTATGE

1. **Aprentatges competencials:** integració de recerca, expressió artística i comunicació.
2. **Perspectiva de gènere:** reflexió sobre la presència d'homes i dones en la història de la música.
3. **Universalitat del currículum:** activitats adaptades a diferents canals d'aprenentatge.
4. **Qualitat de les llengües:** ús correcte del català en la recerca i la presentació oral.
5. **Benestar emocional:** expressió i gestió d'emocions a través de la música.
6. **Ciutadania democràtica i consciència global:** valoració de la cultura com a element d'unió i respecte.

9. MESURES I SUPORTS UNIVERSALS

- Activitats multimodals (oral, visual, auditiva, kinestèsica).
- Temps flexible per a la recerca i expressió.
- Materials accessibles i adaptats (àudios curts, pictogrames, vídeos).

10. MESURES I SUPORTS ADDICIONALS / INTENSIVS

Alumne/a	Mesura i suport
Dificultats de comprensió lectora	Textos biogràfics simplificats amb imatges.
NESE (auditiu, atenció, llenguatge)	Ús de suport visual i instruments senzills per participar en activitats musicals.
Altes capacitats	Tasca d'ampliació: crear una línia del temps musical o una fitxa d'un altre compositor.

11. PRODUCTE FINAL.

Quadres musicals *Ricard Viñes i el seu entorn* i redacció *El viatge musical de Ricard Viñes*.

12. AMPLIACIÓ DE MATERIALS DIDÀCTICS I DE CONSULTA.

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya:

<https://cultura.gencat.cat/ca/temes/commemoracions/2025/anyricardvines/>

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, de l'Ajuntament de Lleida.

<https://cultura.paeria.cat/ca/any-vines-lleida>

- Intèrprets catalans històrics, de la Fundació Joan Manén. Hi trobareu una àmplia selecció de fotografies i 5 enregistraments històrics.

<https://www.interpretercatalanshistorics.com/cat/ver-Ricard-Viñes-77>

- Ricard Viñes: Enregistraments històrics, de l'editorial Tritó. Hi podreu escoltar el CD “Ricard Viñes al piano”, amb interessants interpretacions del pianista i fins i tot podreu escoltar al propi Ricard Viñes parlant del seu amic Claude Debussy.

https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kI9AxSY

- Reintèrprets 2025-Ricard Viñes, de l'Associació Catalana Intèrprets de Música Clàssica. 5 documentals, de durada breu (1 o 2 minuts), sobre la vida de Viñes.

https://www.youtube.com/playlist?list=PLkpLYYa30uwDfbst1bf79_yL-m3OfFAqB